

BÁO CÁO VỀ LÒNG TỪ BI: TÍN ĐỒ PHẬT GIÁO HƯỞNG ỨNG MỤC TIÊU PHÁT TRIỂN THIÊN NIÊN KỶ THỨ NHẤT CỦA LIÊN HIỆP QUỐC - XÓA BỎ TẬN GỐC ĐÓI NGHÈO

Juliette Kwee, M.Sc. *
Đường Thu Hương dịch

TRÍCH YẾU

Trong số tám mục tiêu phát triển thiên kỷ của Liên Hợp Quốc, mục tiêu đầu tiên và quan trọng nhất là xóa bỏ đói nghèo. Bản đề xuất (2007) của Hội Đồng Kinh Tế và Xã Hội Liên Hợp Quốc (ECOSOC) có nêu “một giải pháp lâu dài là cần xây dựng các hoạt động kinh tế để có thể ổn định sinh kế... Đói nghèo chỉ có thể được xóa bỏ nếu có sự tăng trưởng và sự tăng trưởng đó chủ yếu xuất phát từ khu vực tư nhân” (p.1155)... “các doanh nghiệp quy mô nhỏ đóng một vai trò quan trọng trong việc xóa bỏ đói nghèo” (p.159)... “Các chính sách định hướng tăng trưởng... Nên nhấn mạnh và xoay quanh việc phát triển con người... Những người nghèo cần được tạo cơ hội và điều kiện để tham gia... và được hưởng lợi ích từ chính những cơ hội đó.” (pp.239-240)

Bài viết này mô tả phương pháp tiếp cận từ dưới lên như đã được nêu ở phần trích dẫn phía trên. Dự án này (Smokey Tours) được dẫn dắt bởi một nhà tâm lý học Phật giáo, Juliette Kwee, xuất thân từ Hà Lan, với mục đích truyền cảm hứng cho mọi người bước ra khỏi vùng an toàn

(*) Nhà Tâm lý xã hội học, Manila

của mình để đi đến những nơi họ có thể sẽ không bao giờ đến thăm và để giúp chống lại nghèo đói trên thế giới. Cô và nhóm của mình tin rằng sự tương tác giữa con người mang lại thay đổi như chúng ta là “Những cá thể độc lập” và ngay cả những trẻ em nghèo cũng có thể được hạnh phúc và có một cơ hội để vui chơi. Hơn nữa, lắng nghe những người nghèo, cách tốt nhất để xóa đói giảm nghèo là tạo cơ hội cho cộng đồng. Smokey Tours đã giúp người dân ở núi Smokey, Tondo, Manila, một trong những nơi nghèo nhất ở Philippines. Vùng núi Smokey là một khu dân cư nằm trên một đồng rác khổng lồ, nơi thiếu thực phẩm dinh dưỡng và vô cùng kém vệ sinh, với hình ảnh đau lòng của trẻ em sống chung với rác thải.

Làm thế nào để xây dựng hoạt động kinh tế, giúp cộng đồng tự tạo ra cơ hội cho chính mình theo khuyến cáo của ECOSOC? Tất cả bắt đầu vào tháng 01, 2011 khi Kwee tổ chức một chương trình “đi bộ chụp ảnh,” một sự kiện mà trong đó các nhiếp ảnh gia chuyên nghiệp và nghiệp dư từ các quốc gia khác nhau được mời để chụp các trẻ em vùng đất rất nghèo này của Manila theo một cách nhìn vừa tích cực vừa cảm thông. Trong chuyến đi đó, cư dân của nơi này đã nói về thực trạng thảm khốc của họ bằng một cách “đáng được tôn trọng”. Liệu những người từ khu ổ chuột này có thể cho thấy và nói với những vị khách này rằng cuộc sống là về tình yêu và lòng từ bi, về việc giúp đỡ và chăm sóc lẫn nhau, và để kiếm sống từ đó? Và, “Smokey Tours” ra đời: một tổ chức với mục tiêu để giúp đỡ người dân nghèo của khu ổ chuột và thuyết phục họ thoát khỏi cảnh đói nghèo. Nó cho phép người dân nghèo địa phương cho thế giới thấy một mặt khác của Manila bằng cách cung cấp các chuyến đi thăm có hướng dẫn bằng tiếng Anh xung quanh vùng rác thải của khu vực này, nơi mà việc đốt rác và than tạo ra một bầu không khí đầy khói bụi và sương mù. Smokey Tours là nỗ lực của một tập thể đến từ nhiều vùng miền khác nhau, bằng sự yêu mến và mong mỗi được giúp đỡ người dân trên vùng núi Smokey và để cung cấp cho du khách một trải nghiệm mạnh mẽ về lòng từ bi bằng cách tạo ra một cơ hội để nhìn sâu vào bên trong cuộc sống nghèo đói cùng cực bằng tất cả các giác quan của mình.

Phù hợp với các khuyến cáo từ ECOSOC để tạo ra sinh kế bền vững,

những người lãnh đạo du lịch sống trong khu ổ chuột của khu vực núi Smokey sẽ được đào tạo bởi một số tình nguyện viên về các kỹ năng khác nhau, giá trị và năng lực để có khả năng tự trao quyền và tạo cơ hội, và cho phép du khách đến thăm có thể trải nghiệm thực tại khắc nghiệt của đói nghèo. Những người lãnh đạo, chủ yếu là người trẻ, cùng những cư dân còn lại sẽ tương tác với các du khách, được đào tạo về các kỹ năng xã hội tâm lý là sự Ưu tú, Chuyên nghiệp, Linh hoạt, Minh bạch, Giúp đỡ, Lạc quan, Năng lượng và Liêm chính. Từ một người nghèo khó, bây giờ họ trở thành người cho du khách thấy cuộc sống hàng ngày của mình. Smokey Tours hy vọng có thể thức tỉnh mọi người từ tất cả các quốc gia để thực hiện một sự thay đổi bên trong bản thân về lòng từ bi và tình yêu dành cho những người kém may mắn và cho thấy một thực tế là có thể thực sự hạnh phúc mà không cần phải có đầy đủ vật chất. Nhóm Smokey Tours đã kết hợp các giá trị Phật giáo trong công việc của họ: Yêu thương, Từ bi và niềm vui từ trong sự nghèo đói.

GIỚI THIỆU

Smokey Tours là một tổ chức nhằm mục đích chống lại nghèo đói thông qua hành động chung sức từ cộng đồng. Smokey Tours hướng đến sự tôn trọng lẫn nhau, trao đổi chân thành, tương tác, lương tâm và nỗ lực hợp tác để giải quyết các vấn đề của thế giới.

Làm thế nào mà chương trình này có thể được thúc đẩy và hướng tới những thay đổi cho những Mục tiêu phát triển thế kỷ của Liên Hợp Quốc về việc xóa bỏ đói nghèo nếu như nó quá xa vời với những gì chúng ta được biết? Điều này hoàn toàn có thể bằng cách trải nghiệm những điều hoàn toàn khác xa so với những gì ta thường thấy được, nghe được, ngửi được, chạm vào được và nếm trải được; như những gì mà ta lĩnh hội được từ chuyến đi vào khu vực nghèo đói tại Manila.

Smokey Tours cố gắng chạm đến trái tim và tâm trí của mỗi người bằng chương trình trên nhằm kích thích và nhân rộng sự thay đổi để tạo nên một sự khác biệt tích cực không chỉ tại địa phương mà còn trên toàn cầu cũng như trong bản thân của từng du khách. Giống như nhà văn người Anh Samuel Johnson (1709-1784), mục đích của việc đi du lịch

là để điều chỉnh trí tưởng tượng cho phù hợp với thực tế sự việc, và thay vì chỉ tồn tại trong suy nghĩ.

Một sự thay đổi rõ ràng đã hình thành trong các điều khoản của Liên Hợp Quốc đó là mục tiêu phát triển thiên niên kỉ thứ 1: những người lãnh đạo và cư dân địa phương ở khu ổ chuột đã xóa bỏ sự nghèo đói bằng cách tự kiếm tiền cho bản thân và gia đình bằng các công việc thông qua dự án này của Phật giáo: Smokey Tours và số tiền kiếm được từ việc quyên góp cho Bahay tại Yaman ni San Martin de Porres (một tổ chức phi Chính Phủ quản lí cư dân nơi này).

GHI CHÉP TỪ CÁ NHÂN

Là một người theo Phật giáo và tâm hồn luôn hướng về từ bi, tôi tự cho mình rất may mắn khi công việc của tôi đã giúp tôi cảm nhận, trải nghiệm và trân trọng những điều quan trọng trong cuộc sống

Động lực và sự đam mê của tôi dành cho việc chăm sóc và làm việc hướng đến sự thay đổi đã được hình thành từ thời thơ ấu cũng như hiện tại đối với mục tiêu phát triển thiên niên kỉ của Liên Hợp Quốc cho việc xóa bỏ đói nghèo. Thời thơ ấu của tôi, tôi đã thật sự xúc động (ai mà không như thế chứ?) khi chứng kiến cảnh nghèo khổ, trẻ em gầy gò ốm yếu từ những đất nước kém phát triển trên TV. Ruồi nhặng bay đầy xung quanh, đậu trên cả mắt và miệng của họ. Tuy nét mặt không thể hiện nhưng đều kêu gọi sự cảm thông và những hành động từ xã hội để cải thiện cuộc sống của họ. Gia đình chúng tôi đã nhận nuôi một đứa trẻ ở Columbia, tên là Maribel, thông qua dự án Foster Parents (sau này đã giải thể). Tôi còn nhớ là đã phải tiết kiệm và kiếm tiền bằng việc thu nhặt vỏ chai để đảm bảo rằng Maribel, người gửi cho chúng tôi thư và hình ảnh của cô bé và gia đình, có thể ăn ít nhất một bữa một ngày và có thể đi học tương đương khoảng 2 euro một ngày. Đối với tôi đó là trải nghiệm đầu tiên và sâu sắc nhất khi chứng kiến cảnh nghèo khổ.

Lớn lên, tôi nhận ra rằng những cảm xúc mà tôi đã trải qua khi chứng kiến những điều trên chính là sự đồng cảm và sự đồng cảm của tôi còn được hiểu bằng việc “thay đổi thế giới”. Một ngày nọ tôi đọc được một câu nói của HH Dalai Lama, người mà từ bi vốn hiện hữu trong tâm.

Đây là câu nói truyền cảm hứng đồng thời cũng giải thích cho việc tham gia vào Smokey Tours để giúp đỡ trẻ em nghèo của tôi

Tình yêu và sự đồng cảm đều mang lại lợi ích cho chính bản thân cũng như cho người khác. Bằng việc tử tế với người khác, trái tim và tâm trí của bạn sẽ được thanh thản và bình an. Nhân rộng sự bình an cho cộng đồng xung quanh sẽ mang lại sự hòa thuận, yêu thương và hợp tác. Xa hơn và đến các quốc gia và trên toàn thế giới sẽ mang đến sự tin tưởng và tôn trọng lẫn nhau, sự chân thành và cuối cùng là sự đồng tâm của nhân loại để giải quyết các vấn đề của thế giới.

Dalai Lama (Dalai Lama & Hopkins, 2005)

Vâng, điều này cũng minh chứng cho những trải nghiệm của tôi về một điều rằng: khi giúp đỡ người khác, tôi cũng đồng thời mang lại lợi ích cho bản thân mình. Theo quan điểm cá nhân, một người trở nên năng động và tự tin hơn về những thay đổi tích cực hoàn toàn có thể xảy ra nhờ sống cùng cộng đồng, trò chuyện cùng họ và dành thời gian cho họ. Bất cứ khi nào tôi tiếp xúc với những người có hoàn cảnh sống khó khăn, tôi đã học và trải nghiệm được rằng họ sống được nhờ những hy vọng, ước mơ và đam mê. Nhưng: làm thế nào để biến việc giúp đỡ họ từ lý thuyết trở thành thực tế và giúp cộng đồng của họ tiến xa hơn trong việc có đủ thức ăn hằng ngày.

Vào năm 2007, tôi đến Philippine để nói chuyện, giúp đỡ những trẻ em nghèo khổ và để thực hành những gì tôi đã thuyết giáo bằng cách dùng tiền tiết kiệm và chuyên môn của mình như một nhà tâm lý xã hội học. Những đứa trẻ mà tôi luôn mơ ước được giúp đỡ cuối cùng tôi cũng được tiếp xúc, biết tên tuổi và nói chuyện với chúng. Tôi khá ngạc nhiên vì sao mà một số người có thể sống trong những điều kiện như vậy. Tôi muốn giúp đỡ, thay đổi và định hướng cho những người khác đi theo. Vì vậy việc trải nghiệm cuộc sống cùng họ là điều chắc chắn phải làm.

Đây là một câu nói khác cũng đã truyền cảm hứng và định hướng cho tôi:

Mỗi chúng ta đều có trách nhiệm với nhau. Chúng ta đều phải nghĩ những người khác là anh chị em của mình, và quan tâm chăm sóc đến

họ. Không gây đau khổ và xoa dịu nỗi đau cho nhau. Thay vì làm việc độc lập để có được sự giàu có, chúng ta nên làm những việc khác có ích hơn, những việc là tác động trực tiếp đến hạnh phúc của cả nhân loại

Dalai Lama (Dalai Lama & Hopkins, 2005)

Tiếp tục với ghi chép của tôi ở Philippine; khi thực hiện dự án tại đây, tôi đã học hỏi được rất nhiều, không thể diễn tả hết tại đây được. Nhưng chung quy lại, thì những thay đổi chỉ có thể xảy ra, chỉ khi nào mọi người muốn thay đổi chính họ. Tôi rất bất ngờ khi khám phá ra rằng những hy vọng, ước mơ và đam mê của những người tôi phỏng vấn đều giống nhau. Mọi người đều muốn những thứ cơ bản nhất cho cuộc sống như chúng ta ở phương Tây, cho dù khiêm tốn hơn nhiều. Chúng ta thường cho rằng những điều đó là hiển nhiên, như việc khỏe mạnh, có một cuộc sống vui vẻ và gia đình ổn định, được đi học và thành đạt để có thể mua thức ăn, quần áo và nhà cửa. Quyên góp và kêu gọi không giúp được những người nghèo có cuộc sống tốt hơn cũng như không thể xóa bỏ được nghèo đói trong dài hạn. Mọi người cần những thứ cơ bản nhất cho cuộc sống hằng ngày. Khi họ có thể tự lo được cuộc sống cho bản thân, học sẽ ý thức được lòng tự trọng, phẩm giá và tự tôn, họ sẽ vui hơn khi có thể tự làm mình trở nên hạnh phúc. Vì vậy việc xóa bỏ đói nghèo cho từng cá nhân chính là chìa khóa thành công.

Trong sáu năm qua có rất nhiều du khách từ khắp nơi trên thế giới đã đến thăm tôi ở Philippine. Thật ngạc nhiên, rất nhiều người trong số họ tỏ ra rất hứng thú với cuộc sống tại khu ổ chuột nơi tôi đang ở và sẵn sàng giúp đỡ cộng đồng nơi này. Không ngoài dự đoán, toàn bộ những người sau khi trải qua cuộc sống tại nơi này đều nói rằng chuyến đi này quả thật mở rộng tầm mắt của họ, một chuyến đi thay đổi hoàn toàn suy nghĩ của họ từ đó về sau. Họ cảm thấy hạnh phúc và biết ơn cuộc sống hiện tại của mình. Họ nhận ra rằng những điều kiện vật chất đầy đủ không đảm bảo cho họ một cuộc sống hạnh phúc và trọn vẹn. Smokey Tours cho tôi thấy được hai vấn đề, một mặt những cư dân vùng này cần có kế sinh nhai, cần việc để kiếm sống, một mặt khác, khách tham quan, khi ở đó họ rất muốn được trải nghiệm cuộc sống nơi đây, nhưng khá rụt rè khi tự mình khám phá và sẵn sàng chi một khoản tiền để có người hướng dẫn cho họ. Và đây chính là cơ hội để vừa có thể giúp đỡ

người dân bản địa cũng như giúp những du khách thay đổi cái nhìn về cuộc sống.

Từ đó trang web smokeytours.com được thành lập. Smokey Tours cung cấp cho khách du lịch cơ hội để tham quan và trải nghiệm cuộc sống cùng với những bãi rác. Những chuyến đi để lại ấn tượng sâu đậm về sự chào đón nồng hậu của những người dân nơi đây cũng như sự hào phóng của họ khi sẵn sàng tiếp đón chúng tôi bằng những bữa ăn tuy là ít ỏi. Họ sẵn sàng kể cho chúng tôi nghe họ đã phải vật lộn với cuộc sống như thế nào. Điều này bao gồm những khó khăn cũng như niềm vui và hạnh phúc của họ mặc dù điều kiện sống thật khủng khiếp. Mấu chốt của chuyến đi nằm ở chỗ: du khách sau khi tham quan sẽ quay trở về cùng với quyết tâm sẽ làm điều gì đó thật sự có ích và có ý nghĩa để giúp đỡ những trẻ em nơi đây cũng như xóa bỏ đói nghèo trên thế giới. Smokey Tours không chỉ cố gắng để xóa đói giảm nghèo ở khu ổ chuột mà còn xóa đói giảm nghèo trong tâm trí của tất cả những người tham gia.

THẾ NÀO LÀ DU LỊCH VÀO KHU Ổ CHUỘT

Trong ngành du lịch được phân chia ra thành du lịch đại chúng và du lịch tinh thần. Tính đến cuối năm, du lịch đại chúng thống trị toàn bộ ngành công nghiệp du lịch trong nhiều thập kỷ. Tuy nhiên, đa số những gói du lịch của năm 1960 và 1970 đang dần được thay thế bằng một cách cá nhân hơn. Nhu cầu và kỳ vọng của khách hàng đang thay đổi và hình du lịch mới, chẳng hạn như đa dạng hóa du lịch (phiêu lưu, du lịch văn hoá, du lịch sinh thái), rất phổ biến (Sharpley, 1999). Điều này có nghĩa là có một sự thay đổi trong nhu cầu khách hàng và văn hóa du lịch tiêu dùng mới đang nổi lên (Mairesse, 2008). Mặt khác, du lịch tinh thần được định nghĩa bắt đầu từ nhu cầu cá nhân và tập trung vào việc tìm những địa điểm mới thay vì những nơi bình thường và mong muốn bảo tồn những địa điểm đó như việc đa dạng hóa và bảo tồn du lịch (ma, 2010).

Từ giữa những năm 1990, hình thức du lịch mới này đã gia tăng ở các thành phố trên toàn cầu tại một vài quốc gia đang phát triển. Đến thăm những nơi khó khăn nhất của những quốc gia này là một phần thiết yếu

của du lịch tinh thần. Thông thường sẽ có người hướng dẫn khi du lịch tại những vùng khó khăn này, tuy không phải lúc nào những nơi này cũng là khu ổ chuột. Theo UN-Habitat,

Khu ổ chuột là một nhóm cư dân sống trong thành phố như thiếu thốn một hoặc một số điều sau: nhà cửa, không gian sống đầy đủ, được tiếp cận nước sạch, điều kiện vệ sinh đầy đủ và an ninh nhằm bảo vệ khỏi các tệ nạn

Mekawy (2012, trang 2092, trích trong Cejas, 2006)

Những người khác (Diekmann và Hannam, 2012; Manyara, 2006; và Williams, 2008) định nghĩa du lịch tại những khu ổ chuột, đồng thời cũng được gọi là du lịch thiếu thốn, là việc thấy một nửa của thế giới (những người đói và nghèo) cư ngụ bằng cách đến thăm nơi ở của họ. Tóm lại: du lịch tại những vùng nghèo khó hướng khách du lịch đến những nơi kém phát triển hơn trên thế giới để thấy những người kém may mắn sống từ ngày này qua ngày khác.

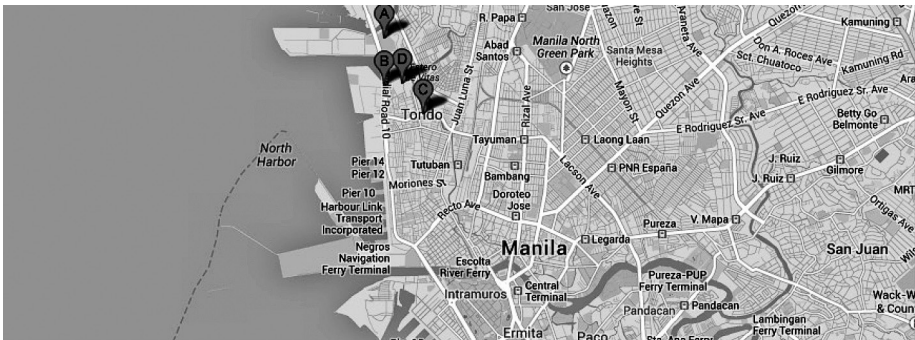
Một phần quan trọng của du lịch ở những khu ổ chuột đó là sự đối lập so với du lịch văn hóa kiểu truyền thống. Thay vì tham quan các địa điểm văn hóa có giá trị (Mengich, 2011 trang 2), “du lịch vào khu ổ chuột khác biệt hoàn toàn so với các gói du lịch thông thường” Jocano (2002; Dimayuga, 2011, trang 26) định nghĩa du lịch khu ổ chuột như là “một kiểu du lịch mà mục đích chính của hành khách là chứng kiến cuộc sống khó khăn cùng cực của những người dân tại những vùng nghèo khó tại các thành phố”. Điểm thu hút chính của loại hình du lịch này chính là công khai sự thiếu thốn, do đó khu ổ chuột chính là một phần không thể thiếu (Fodness, 1994).

Ma (2010, p.5) phân biệt du lịch đại chúng thông thường và du lịch tinh thần bằng những yếu tố sau đây: (1) du lịch tinh thần không ứng với nhu cầu của đại chúng; (2) du lịch tinh thần thường phức tạp hơn vì du khách sẽ phải học và làm quen với văn hóa và ngôn ngữ của người bản địa; (3) du lịch tinh thần tương tác với văn hóa và môi trường, nhằm bảo vệ môi trường hoặc mang lại lợi ích cho cộng đồng; (4) du lịch tinh thần rất quan trọng trong quá trình hiện đại khi so sánh giữa xã hội thiếu nền công nghiệp hóa của những người bản địa và xã hội hiện đại

thông thường; và (5) du lịch thông thường không nâng cao việc tự học hỏi cũng như sẽ thiếu việc quan tâm đến những vấn đề như nghèo đói so với du lịch tinh thần đạo đức. Smokey Tours đã bao gồm tất cả những yếu tố trên.

Ngày nay, đa số những tour như vậy thường được tổ chức bởi những công ty chuyên nghiệp. Tuy nhiên, Smokey Tours là một tổ chức đã chia sẻ và quyên góp rất nhiều phần trăm lợi nhuận từ chương trình tham quan vùng núi Smokey to Bahay at Yaman ni San Martin de Porres, một tổ chức phi chính phủ. Smokey Tours tập trung các hoạt động của nó xung quanh vùng núi Smokey tại Sitio Damayan, tọa lạc tại Barangay 105, Manila, tại bờ biển phía Bắc của thành phố giữa một trong những vùng đông đúc và nghèo đói nhất Phillipine. Vùng này được biết với tên gọi là núi Smokey. Trước đây, khu vực này được biết với tên gọi Barrio Mandaragat, là một làng chài đã cư ngụ được hơn 40 năm. Vùng này sau đã biến thành bãi rác thải. Núi Smokey được xem như là nhà của chất bẩn và rác thải của con người tại Manila (Beltran, 1994). Đáng chú ý là những người dân tại khu vực này xem những thiếu thốn trên như là một điều thuận lợi hơn là bất lợi, vì họ đã kiếm được kế sinh nhai nhờ vào nơi này

Tổ chức Smokey Tours có tour du lịch đặc trưng của mình là du lịch vùng núi Smokey là tour du lịch ổ chuột duy nhất tại Phillipine.

Vậy du khách sẽ tham quan những gì ở vùng núi Smokey này (xem bản đồ phía trên)? Chuyến tham qua sẽ bao gồm (A) khu vực than củi nhằm mục đích để quan sát và hiểu được quá trình lao động làm than ở Ulingan; (B) khu vực tái chế: đồng cảm với những người dân làm sao

họ có thể kiếm sống và tồn tại qua ngày; (C) khu vực dân cư: lang thang trên các con hẻm bẩn thiu và đầy rác, đi dọc các túp lều tồi tàn, thăm nhà của một số người dân; (D) thăm và tìm hiểu những công việc của các tổ chức phi chính phủ ở khu vực này; cuối cùng là thăm Bahay Yaman ni San Martin de Porres, các hoạt động được tiến hành và biết được các tổ chức được nhận tiền quyên góp từ các khách du lịch

MÁU, MỒ HÔI VÀ NƯỚC MẮT ANNO 2014

Liệu những người trong khu ổ chuột có thể cho du khách phương Tây thấy được rằng cuộc sống bao gồm tình yêu và sự đồng cảm, về giúp đỡ và chăm sóc lẫn nhau, trong khi vẫn phải kiếm sống? Kể từ khi chương trình “đi bộ chụp ảnh” năm 2011 cho đến hiện tại, chúng tôi đã có các tình nguyện viên trên khắp thế giới và cả những người dân Philippine từ những khu khá giả đến giúp đỡ Smokey Tours. Kể từ đó tôi đã được học và giao lưu với những người dân tại vùng núi Smokey này.

Khi thành lập chương trình Smokey Tours, tôi đã gặp phải rất nhiều lời chỉ trích từ các đối thủ khác có thể tóm tắt lại như sau: “làm chuyến du lịch như vậy chẳng khác nào vào sở thú xem khỉ, làm sao có thể mang lại lợi ích cho cộng đồng được?” Mặc dù vậy, tôi quyết định cứ đi theo những gì tôi cho là đúng và không để bị nản lòng bởi những điều không hay. Những người chưa từng sống thử ở núi Smokey thì không có quyền phán xét. Đây không có nghĩa là Smokey có tất cả các câu trả lời. Các đồng nghiệp của tôi xứng đáng có được vinh quang; họ học hỏi mỗi ngày, như việc làm sao để cân bằng giữa việc cho một mức lương trung bình và giúp đỡ trường đoàn và giúp gia đình kiếm sống. Dạy cho trường đoàn cách sống liêm chính, thành thật và trong sạch, là dạy những giá trị khách xa so với những điều được học thông thường trong khu ổ chuột. Vậy nên nó là một thách thức lớn

Sự chuyên nghiệp được định nghĩa như thế nào ở vùng núi Smokey? Đúng giờ, có trách nhiệm và biết nhận trách nhiệm, tạo dựng hình ảnh tích cực, xây dựng cá tính, đổi mới giấy phép, lạc quan, cho những người khác biết sự tự hào và tự tôn của người dân núi Smokey và cho phép bản thân phạm sai lầm. Quan trọng không kém, trường đoàn có thể

nói một cách chuyên nghiệp “Xin lỗi, tôi không biết” mà không sợ bị mất mặt, họ dùng kinh nghiệm của một trưởng đoàn để giáo dục cho con cháu của mình. Họ tạo ra một ví dụ cho cộng đồng của mình và nhận ra rằng luôn có hy vọng để thay đổi và tạo điều khác biệt. Cuối cùng thì tất cả mọi người trên thế giới cũng chỉ mong muốn một điều: được yêu thương và đảm bảo con em của mình sẽ có đầy đủ thức ăn mỗi ngày và trưởng thành với một nền tảng giáo dục

DU LỊCH KHU Ổ CHUỘT Ở ẤN ĐỘ

Tại Ấn Độ cũng có loại hình du lịch này, ở Dharavi, một vùng đất phía nam Mumbai, nơi mà kiểu du lịch này được bắt đầu vào năm 2006. Những chuyến du lịch ở Ấn Độ được tổ chức bởi Reality Tours and Travel (RTT) cũng gần như tương tự với du lịch vùng núi Smokey ở Philippine. Chỉ có khác là khi tôi bắt đầu thành lập Smokey Tours, tôi hoàn toàn không biết gì về RTT cho đến sau này khi tôi có dịp nói chuyện với một trong những nhà sáng lập RTT, Chris Way đến từ UK. Từ đó chúng tôi đã có những cơ hội được hợp tác với nhau.

Dharavi là một trong những khu ổ chuột lớn nhất nước, có khoảng 1 triệu người/2.25 km². Khách tham quan sẽ được dẫn đi thăm Dharavi trong khoảng hai tiếng rưỡi, thấy được rất nhiều hình ảnh và hoạt động tại đây - nghèo đói, thuộc da, làm thức ăn, sản xuất quần áo, tái chế - cũng như khu vực dân cư, nơi mà tất cả người Ấn từ khắp các vùng miền trên cả nước tập trung sinh sống

RTT là tổ chức đầu tiên sáng lập nên loại hình du lịch khu ổ chuột này; hiện tại cũng đang có một số tổ chức tương tự RTT, tuy vậy RTT có được nhiều thành công nhất. Dự kiến vào năm 2014 RTT sẽ đưa khoảng 15,000 du khách tham quan. Quả thật đây là một bằng chứng rõ ràng nhất cho việc du lịch đạo đức ngày càng trở nên phổ biến hơn.

Mục tiêu của RTT và loại hình kinh doanh của họ rất giống với Smokey Tours. Đó là những mục tiêu như sau:

Mục đích chính là cho mọi người thấy được những mặt tích cực từ những khu ổ chuột và phá vỡ các định kiến tiêu cực về con người và

lối sống nơi này. (RTT bảo đảm an ninh cho những tour này bằng chính sách cấm chụp ảnh và hạn chế số lượng người tham quan chỉ 6 người một nhóm)

Ý tưởng là sẽ mang lại lợi ích cho người dân từ các chuyến du lịch này, 80% lợi nhuận thu được từ việc kinh doanh của công ty đều chuyển cho tổ chức phi chính phủ “Reality Gives”, nơi sẽ tiến hành các chương trình giáo dục và tạo việc làm cho khu vực.

Những hướng dẫn viên sẽ là người từ Dharavi hoặc từ những vùng tương tự. RTT tin rằng ý tưởng này sẽ giúp cho chuyến du lịch trở nên lí thú hơn

RTT muốn du khách tự cảm nhận thông qua những điều họ thấy và có những hành động giúp đỡ từ đó, cho dù đó là hỗ trợ bằng việc quyên góp cho Reality Gives hay qua một trong những tổ chức phi chính phủ đối tác, hoặc bằng các hoạt động xã hội giúp đỡ các khu vực này khi họ quay trở về

Những điểm tương đồng nổi bật khác: mặc dù bị chỉ trích, RTT vẫn tin rằng hoạt động này sẽ giúp gia tăng nhu cầu du lịch đạo đức và hướng sự quan tâm vào những người dân. Nhìn chung khách du lịch rất tôn trọng người dân, hứng thú với việc khám phá cuộc sống, đặc biệt là khi nó trái ngược hoàn toàn cuộc sống của họ.

Đa số du khách đã từng đến tham quan Dharavi đều bày tỏ rằng họ thấy những cư dân nơi đây thật sự rất vui vẻ và tự hào về cuộc sống cho dù điều kiện sinh sống rất khắc nghiệt. Trong khi họ phải chịu đựng rất nhiều vấn đề như vệ sinh kém, nhà xập xệ, nền giáo dục nghèo nàn, thì người dân vẫn sống rất lạc quan. Một sinh viên đang học tiến sĩ đã làm thực hiện một nghiên cứu thị trường để lấy ý kiến của những người dân và kết luận rằng, toàn bộ cư dân, bất chấp điều kiện sống thế nào, đều tỏ ra lạc quan, không quan tâm nhiều đến việc khách đi tham quan và trung thành với vùng đất của mình

Về sự khác biệt của du lịch khu ổ chuột tại Ấn Độ và Philippine, thì tính cách người dân ở hai nước này là khác nhau; ai đã từng tham quan cả hai nước đều sẽ thấy điều đó. Đơn cử, người Philippine. Đặc biệt,

người Philippines dè dặt hơn và trầm tính hơn. Một sự khác biệt nổi bật nữa là nhà ở. Dharavi có nhiều loại hình nhà ở từ căn hộ chung cư cho đến nhà ở gạch đơn giản, trong khi những người ở núi Smokey sống ở trong các túp lều từ bùn đất. Không hiếm những gia đình năm người ngủ trong một căn phòng 25m². Mặc dù, cơ sở hạ tầng ở Dharavi là khá phát triển so với các khu ổ chuột khác ở Mumbai. Dharavi đã được sử dụng điện, nước, nhà vệ sinh, cũng như trường học, bệnh viện và có các trạm cảnh sát, Smokey Mountain không có những điều này. Vệ sinh và môi trường ở Smokey là khá tồi tệ - như không có các nhà vệ sinh, người dân phải sử dụng túi nhựa và sau đó được ném xuống biển hoặc tại các bãi rác. Cư dân của Smokey Mountain có một đồn cảnh sát và hội trường làng, nhưng các dịch vụ khác của chính phủ lại không được cung cấp. Việc tiếp cận với nước uống rất khó khăn.

Chris Way đã trao đổi với Smokey Tours trong hai tháng vào tháng ba và tháng tư năm 2013 và thấy rằng núi Smokey có nhiều điểm rất giống như Dharavi. Ông đã giúp phát triển nội dung của các chuyến đi, các tuyến đường, đào tạo và tiếp thị. Đây là một câu nói từ Chris Way: “Tôi đã có một khoảng thời gian tuyệt vời. Đây là một vinh dự khi được đến thăm vùng núi Smokey Mountain và không ai đặt câu hỏi về sự hiện diện của tôi ở đó... “. Theo quan điểm của Way, du lịch vùng núi Smokey mang nhiều giá trị đạo đức, với phần lớn các quỹ được tái đầu tư trong cộng đồng. Smokey Tours được điều hành bởi những người thực sự quan tâm, các chuyến du lịch được thực hiện một cách chuyên nghiệp bởi những cư dân trong cộng đồng. Nó chỉ là vấn đề thời gian trước khi những du khách, những người muốn có được một bức tranh đầy đủ về tinh thần người dân Philippine thông qua Smokey Mountain Tours. Không có sự so sánh nào dành cho núi Smokey trên toàn thế giới.

KẾT LUẬN

Là người sáng lập của Smokey Tours - với tất cả những thách thức chúng ta phải đối mặt với đến ngày hôm nay và mặc dù tổ chức của chúng tôi vẫn còn nhỏ - tôi cảm thấy may mắn, hạnh phúc và tự hào về những thay đổi nhỏ và lớn mà chúng tôi đã thực hiện và sẽ thực hiện trên thế giới, cho dù là rất nhỏ. Thế giới, tất cả chúng ta đều chia sẻ với nhau và giúp

đỡ nhau từ dưới lên chứ không phải từ trên xuống. Thật không thể tưởng tượng rằng trong thời đại ngày nay, có những người vẫn không thể có một bữa ăn tử tế. Sẽ không có ai phản đối những nỗ lực này, nhưng ai trong số chúng ta sẵn sàng giúp đỡ người khác? Smokey Tours chỉ là một bước nhỏ trong công cuộc xóa đói nghèo trên thế giới nhưng trong tương lai, chúng ta mong muốn nó sẽ lớn mạnh chứ không chỉ là một giọt nước trong đại dương nữa.

Những bước nhỏ sẽ đến những bước lớn hơn, sau cùng sẽ làm nên một sự thay đổi đáng kể

Tôi có hàng ngàn câu chuyện để chia sẻ, những câu chuyện vui buồn liên quan đến Smokey Mountain Tours. Đây là một câu chuyện nhỏ. Một trong những du khách của chúng tôi muốn giúp đỡ sau khi một đám cháy lớn xảy ra tại khu vực núi Smokey. Ông đã tới Bahay tại Yaman ni San Martin de Porres, một căn nhà nằm ở giữa Tondo, để đánh giá tình hình. Trong khi đi bộ xung quanh, ông đã gặp một gia đình sống trong một túp lều với các bức tường làm bằng bao tải gạo. Ông nhận thấy rằng em bé của họ sắp chết, bị suy dinh dưỡng và ốm yếu. Ngay sau đó, ông quyết định giúp gia đình họ và cá nhân ông đã mang em bé đến bệnh viện. Người mẹ dường như đã tuyệt vọng, bà ấy gần như phát điên vì lo lắng. Sau nhiều tuần trong bệnh viện, sức khỏe của em bé đã khá lên nhiều và gia đình quyết định quay trở lại nơi ngày xưa họ ở. Ông khách đó đã cung cấp một số vốn để gia đình họ có thể bắt đầu kinh doanh. Đây là những gì mẹ của đứa trẻ đã viết trong lá thư gửi cho ông:

Thưa ông, chúng tôi vô cùng cảm ơn sự giúp đỡ của ông. Nhờ ông mà con trai tôi mới khỏe mạnh trở lại, chúng tôi mới có thể quay trở về nhà. Cảm ơn ông vì đã giúp chúng tôi. Gia đình tôi sẽ không bao giờ quên ơn của ông.

Với tất cả tình yêu và sự biết ơn chân thành, J.A.

Vì vị khách trên đã có dịp tham gia Smokey Tour, ông cảm động và quay trở lại cứu được đứa bé và gia đình của họ. Ông đã trả hết viện phí và chi phí đi lại. Ông đã phải làm bánh và lau cửa kính cho bạn bè của mình tại quê nhà để kiếm tiền.

Đúng như Phật giáo đã nói, chỉ cần công việc ta làm xuất phát từ ý định tốt đẹp từ trái tim và sự đồng cảm, sự tử tế, chúng ta sẽ trở thành một thể giới thống nhất.

THAM KHẢO

- Beltran, F.B. (1994). *Smokey Mountain: Ravaged earth and wasted lives*. Manila: Divine Word Publications.
- Dalai Lama & Hopkins, J. (2005). *How to expand love: Widening the circle of loving relationships*. New York: Atria Books.
- Dimayuga, J.L. (2011). Analysis of residents's attitude towards slum tourism in the Smokey Mountain through the use of indigenous Filipino research method. Retrieved from <http://sincereslapdash.wordpress.com/tag/slum-tourism>
- Fodness, D. (1994). Measuring tourist motivation. *Annals of Tourism Research*, 3, 555-581
- Ma, B. (2010). A Trip into the Controversy: A study of Slum Tourism Travel Motivations. University of Pennsylvania, Retrieved from http://repository.upenn.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1011&context=uhf_2010 (p. 9, 10)
- Mairesse, J. (2008). Environmental conscious in mass tourism: Awareness of mass tourists regarding environmental impacts and alternative forms of tourist? *Report, Bournemouth University 2007/2008*
- Mekawy, M. (2012). Responsible slum tourism: Egyptian experience. *Annals of Tourism Research*, 4, 20-92.
- Mengich, O. (2011). Township tourism: Understanding tourist motivation. *Report, Gordon Institute of Business Science* (p. 2, 14, 15, 24).
- Nielke, R. A. (2007). Handbook of marketing research methodologies for hospitality and tourism. *The Haworth Hospitality & Tourism Press, an imprint of the Haworth Press Inc.*
- O'Brien, P. (2011). Business, management and poverty reduction: A role for slum tourism? *The Journal of Business Diversity*, 1, 33-46.
- Sharpley, R. (1999), *Tourism, tourists and society* (2nd ed.). Huntingdon, UK: Elm Publications.